

Список использованных источников

1. Об утверждении Программы социально-экономического развития Республики Беларусь на 2016–2020 годы: Указ Президента Респ. Беларусь, 15 дек. 2016 г., № 466 // Нац. реестр правовых актов Респ. Беларусь. – 2016. – 1/16792.
2. Мясникова, О.В. Себестоимость продукции и ее государственное регулирование в контексте изменения отчетности белорусских организаций в 2012 году / О.В. Мясникова // Экономика и управление. – 2012. – №4(32). – С. 76-84.
3. Инструкция по бухгалтерскому учету доходов и расходов: утв. постановлением М-ва финансов Респ. Беларусь от 30 сент. 2011 г. № 102 // Гл. бухгалтер. – 2012. – № 6. – С. 41–49.
4. Головачев, А.С. Методологические основы управления формированием прибыли на предприятии в условиях его инновационного развития / А.С. Головачев // Экономика и управление. – 2016. – № 1. – С. 13–20.
5. Госпрограмма «Энергосбережение» на 2016–2020 годы [Электронный ресурс]: постановление Совета Министров Респ. Беларусь, 28 марта 2016 г., № 248 // ЭТАЛОН. Законодательство Республики Беларусь / Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2016.
6. Программа развития промышленного комплекса Республики Беларусь на период до 2020 г. [Электронный ресурс] / Министерство экономики Республики Беларусь. – Режим доступа: http://www.economy.gov.by/nfiles/001146_12850_Programma.pdf. – Дата доступа: 10.10.2015.

Савченко В.Ф., д.е.н., профессор
Козляниченко О.М., здобувач кафедри економічної теорії
Чернігівський національний технологічний університет

СИСТЕМА АНТИКРИЗОВОГО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ

На сьогодні у сільськогосподарському машинобудуванні практична реалізація антикризових заходів відбувається вкрай непослідовно. Чимало з ухвалених законів досі залишаються лише намірами, впровадження яких має відбуватися шляхом прийняття подальших нормативних актів, що відсутні у реальному сьогодні. Значна кількість антикризових заходів потребують фінансування з державного бюджету. Найбільш дієвими заходами на сьогодні може стати прискорена інтеграція вітчизняних суб'єктів господарської діяльності у міжнародні торговельні, виробничі, фінансові мережі, що дасть поштовх для подолання відставання від світових показників розвитку.

Матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарських товаровиробників на сучасному етапі розвитку держави є однією з найкритичніших сфер діяльності вітчизняного агропромислового комплексу. Нинішній його стан не дає можливості задовольнити технологічні потреби сільськогосподарських підприємств у машинах, обладнанні, устаткуванні та технічному обслуговуванні. Державні програми практично не діють. До цього часу на державному рівні не прийнято стратегії здійснення економічної політики з техніко-технологічного переоснащення сільського господарства. Відсутність системного підходу до вирішення в умовах ринку питань матеріально-технічного забезпечення села призводить до того, що проблема останніми роками набула особливо гострого характеру. Сучасний ринок технічних засобів та устаткування для АПК характеризується суперечливими і руйнівними тенденціями. Значні потенційний попит і пропозиція не можуть реалізуватися через надзвичайно низьку платоспроможність покупців техніки, зумовлену хронічним ціновим диспаритетом. Незважаючи на це, ціни на техніку й устаткування продовжують зростати, тоді як ціни на сільськогосподарську продукцію і продукти її переробки ростуть набагато повільніше.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України [1], в українському машинно-транспортному парку на початок 2017 року налічується близько 309 тис. тракторів і 50 тис. зернозбиральних комбайнів, в тому числі: 80% машин вітчизняного виробництва і з країн пострадянського простору; китайська техніка марок YTO і Foton займає 5,1% ринку; техніка John Deere – 1,7%; Case – 1,1%; Claas – 0,3%, решта – машини інших марок. Але майже 70% техніки в Україні вже відпрацювало свій ресурс. Основні види техніки оновлюються лише на 3-5%, тоді як для нормального відтворення парку цей показник повинен становити 8-12%. Через дефіцит техніки Україна щороку втрачає 5-6 млн т зерна за рахунок несвоєчасного збору і 1,5-2 млн по причині несвоєчасного посіву. Техніку переважно купують господарства із земельним банком від 4 тис. га до 10 тис. га., але активність проявляють і невеликі підприємства, які шукають альтернативу вітчизняній техніці на ринку імпортованої вживаної техніки. Особливо критична ситуація з тракторами, які беруть участь в більшості виробничих процесів у рослинництві. В Україні виробляють лише ґрунтообробну техніку (борони, плуги) та обладнання для посіву і обробки посівів (наприклад обприскування хімікатами і внесення добрив). Комбайни не виробляються, трактори – в малій кількості. Тому в секторі причіпної техніки імпортує лідерує у співвідношенні 70/30, а самохідної техніки – 90/10.

Державний рівень антикризового регулювання реалізується завдяки стратегічному плануванню і

створенню нормативно-правової бази для самоорганізації суб'єктів господарювання, а також через цільовий вплив на окремі галузі економіки. З метою профілактики кризових явищ державі необхідно розробити антикризову стратегію, виокремлюючи особливості антикризового регулювання на макроекономічному рівні. Конкретні напрями, заходи та масштаби державної антикризової стратегії визначаються характером і гостротою економічних, соціальних, енергетичних та інших проблем у певний період [2, с. 28].

Дана система антикризового державного регулювання сільськогосподарського машинобудування повинна реалізуватися завдяки стратегічному плануванню і створенню дієвої нормативно-правової бази для самоорганізації суб'єктів господарства, а також через цільовий вплив на окремі галузі економіки. Конкретні напрями, заходи та масштаби державної системи антикризового регулювання сільськогосподарського машинобудування визначаються характером і гостротою економічних, соціальних, енергетичних та інших проблем у певний період.

Виходячи із зазначеного, на нашу думку, державна система антикризового регулювання сільськогосподарського машинобудування – це концептуальні засади, які об'єднують і розкривають сутність усіх основних складових антикризового управління: предмета, об'єкта, нормативно-правового забезпечення, групи основних цілей, принципів, функцій, методів, що забезпечують їх координацію та взаємодію, а також комплекс організаційних положень, спрямованих на використання існуючих оздоровчих заходів, створення сприятливих умов виникнення та нормального функціонування базових ресурсо- і енергоощадних та екологічно безпечних технологій виробництва сільськогосподарської продукції та їх адаптація до сучасних умов господарювання.

У сучасній науковій літературі [3, с. 132; 4, с. 165] державна система антикризового регулювання трактується з різних позицій. Єдиний методологічний підхід до її визначення відсутній, що призводить до теоретичної невизначеності та необґрунтованості рішень.

Державна система антикризового регулювання сільськогосподарського машинобудування має бути спрямована на реалізацію стратегічних напрямків розвитку даного виду економічної діяльності та відповідних програм через цільовий вплив держави на трансформаційні процеси і забезпечення найбільш сприятливих умов для виходу на якісно новий рівень розвитку за масштабністю, інституціональними можливостями, конкурентоспроможністю, інноваційністю, ефективністю, соціальною спрямованістю та екологічною безпекою.

Згідно державної системи антикризового регулювання, головним завданням державного регулювання сільськогосподарського машинобудування є:

- реформування та розвиток антикризового законодавства і державних регулюючих актів, що спрямовані на: формування результативної зовнішньоекономічної політики для зростання обсягів експорту сільськогосподарської техніки та устаткування;
- забезпечення сприятливого інвестиційного клімату на ринку сільськогосподарського машинобудування, що сприятиме залученню інвестицій та оновленню виробничих фондів;
- створення інноваційних ресурсощадних технологій і обладнання для виробництва продукції тваринництва;
- розробка ефективних систем якості та комплексної переробки сільськогосподарської сировини для виробництва харчових продуктів високої поживної і біологічної цінності;
- запровадження моделі та організація створення Наукового парку в системі Національної академії аграрних наук (НААН);
- розроблення та запровадження механізму реалізації проекту Наукового парку, сприяння залученню інвестицій, розвитку кластерних проектів об'єднань з виробництва конкурентоспроможної сільськогосподарської техніки та устаткування;
- реформування податкового законодавства в напрямі мотивування виробників до нарощування обсягів виробництва високотехнологічної продукції та оновлення виробничої бази за рахунок амортизаційної політики;
- організація оптимальної системи інститутів державного регулювання, здатної забезпечити координацію та нагляд за реалізацією антикризової програми розвитку сільськогосподарського машинобудування в Україні та своєчасно виявити відхилення від запланованих заходів, коригувати напрями подолання раних ознак і симптомів кризи в галузі.

В межах державної системи антикризового регулювання сільськогосподарського машинобудування необхідно об'єднати зусилля влади та бізнесу для забезпечення економічного зростання, розвитку внутрішнього ринку, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників сільськогосподарського машинобудування, а також задля недопущення подальшого спаду промислового виробництва, зростання рівня безробіття і цін.

Розробка та реалізація даної системи антикризового регулювання сільськогосподарського машинобудування повинна здійснюватися паралельно на державному і регіональному рівнях управління. Державна підтримка сільськогосподарського машинобудівного комплексу має включати конкретні заходи з боку державних органів влади, які враховуватимуть проблеми, а також забезпечать регіональну підтримку через реформування функцій місцевих органів виконавчої влади та самоврядування, їх прав, повноважень, завдань і взаємодії між собою та з іншими структурами.

Ці заходи на державному і регіональному рівнях створюють дієву та ефективну систему підтримки сільськогосподарських виробничих підприємств галузі, що дозволить оптимізувати розвиток технологічних процесів у сільськогосподарському машинобудуванні та отримати очікувані результати від запропонованих заходів.

Список використаних джерел

1. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minagro.kiev.ua>
2. Приб К.А. Удосконалення організаційних основ антикризового регулювання в сільському господарстві / К.А. Приб // *Агросвіт*. – 2012. – №12. – С. 26-31.
3. Літвін Н.М. Система антикризового державного регулювання в Україні / Н.М.Літвін // *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. – 2005. – №52. Ч.2. – С. 131-132.
4. Олешко А.А. Антикризове регулювання економіки: теорія і практика: монографія. – Ірпінь: Видавництво НУДПСУ, 2012. – 350 с.

Левківський В.В., аспірант

Науковий керівник – **Кирилюк Ю.В.**, к.е.н., доцент
Чернігівський національний технологічний університет

УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

На сьогоднішній день головним завданням розвитку двосторонніх взаємовідносин є активізація торгово-економічного та інвестиційного співробітництва. Кожна сторона розуміє, наскільки подібна співпраця необхідна для розвитку національної економіки. Для України Китай є стратегічним партнером, що може в значній мірі вирішити питання фінансової та технологічної підтримки щодо модернізації економіки на інноваційних засадах. Привабливість китайського вектора для нашої держави визначається такими чинниками як невідповідність вітчизняної продукції технічним та технологічним стандартам Європейського Союзу, різке скорочення торгівлі з Російською Федерацією, що змушує Україну шукати інші напрями зовнішньоекономічної політики. У той же час китайська сторона зацікавлена розвивати співробітництво з українськими партнерами, зважаючи на значний потенціал багатьох сфер вітчизняної економіки. У зв'язку з цим слід визначити окремі важливі напрями українсько-китайського співробітництва з точки зору відповідності їх спрямованості національним інтересам України.

Наразі китайською стороною анонсовано створення зони вільної торгівлі між двома країнами, завданням якої є встановлення режиму найбільшого сприяння у міжнародній торгівлі. Очевидно, угода про зону вільної торгівлі відкриє нові можливості для українських виробників, призведе до поглиблення співпраці у різних галузях економіки. Адже на сьогоднішній день торгівля між Україною та КНР є асиметричною, збільшення товарообігу відбувається за рахунок зростання імпорту в Україну китайських товарів і послуг. Структура українського експорту у КНР носить сировинний характер. Тому, приймаючи рішення щодо створення зони вільної торгівлі між Україною та КНР, мають бути враховані національні інтереси, зокрема зміна експортної стратегії, яка передбачає експорт продукції з високим ступенем переробки та доданої вартості; сприяння в просуванні українських технологій, високотехнологічної продукції на китайський ринок; стимулювання технологічного імпорту задля виробництва в подальшому готової продукції з високим експортним потенціалом та інноваційною складовою [1].

В цьому контексті принципово важливим для України є інвестиційне співробітництво. Українська сторона зацікавлена у великому китайському бізнесі із значними обсягами інвестицій, який би створював додану вартість, брав участь у спільному підприємстві. Це той чинник, що сприятиме створенню нових робочих місць та зростанню національної економіки. Але при цьому слід пам'ятати, що інвестиційна політика Китаю супроводжується так званими «пов'язаними кредитами», які спрямовані на реалізацію проектів за участю китайських компаній, китайської робочої сили та використанням китайського обладнання і технологій [2, с.277]. На жаль, ми маємо незначний обсяг і нерациональну структуру китайських інвестицій у вітчизняній економіці. Більшість проблем, які гальмують інвестиційне співробітництво, мають українське походження і слабо розвинуте інвестиційне середовище, непрозорий бізнес-клімат тощо. Тому побудова здорового інвестиційного середовища з урахуванням національних інтересів є головним завданням української сторони. Це забезпечить притік китайського капіталу, а значить і зростання національної економіки.

Особливої уваги заслуговує співробітництво між двома країнами в аграрному секторі. За останні кілька років привабливість цього сектору значно посилилась. Це пояснюється багатьма чинниками, серед яких: погіршення якості китайських земель, зменшення приросту врожаю, що є серйозними викликами для продовольчої безпеки країни. За оцінками експертів, Китаю необхідно близько 50 млн га додаткових орних земель [3]. За умов відсутності купівлі-продажу землі в Україні Китай намагається зайти на ринок через оренду сільськогосподарських земель. Як правило, китайські компанії нерационально використовують сільськогосподарські землі, залучаючи надмірну кількість хімічних добрив, що веде до втрати родючості. Це